

Motion till riksdagen 2022/23:1296

av Leonid Yurkovskiy (SD)

Krav på kontanthantering

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fastställa att kontanter ska gälla som betalningsmedel på samtliga bankkontor i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att kontanter ska gälla som betalningsmedel i butiker och restauranger i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

I Sverige är kontanter enligt riksbankslagen lagliga betalningsmedel. Emellertid är skyldigheten att ta emot kontanter begränsad i och med lagliga undantag samt möjligheten att avtala bort kontanthantering. Detta är vanligt förekommande bland banker, butiker och restauranger som frånsäger sig skyldigheten genom den så kallade avtalsfriheten. En skylt som informerar om att kontanter inte mottages anses i praktiken vara ett sätt att avtala bort kontanthantering. Men då ett avtal förutsätter en ömsesidighet inom en överenskommelse mellan de inblandade parterna, är det tveksamt om en avisering av det slaget ska anses vara tillräcklig för att avtala bort kontanthantering.

Kontanter utgör en säkring för en mer negativ samhällsutveckling ur integritets-synpunkt, inte minst från privata aktörer. Med hänsyn till att monetära transaktioner är en så grundläggande funktion i ett fungerande samhälle, vore det problematiskt att den funktionen villkoras av privata tredjeparter, vare sig det gäller insamling av data eller direkta avgiftsbeläggningar. I och med att kontanterna förlorar sitt praktiska värde ökar även riskerna för oönskad kontroll eller integritetskränkningar på sikt.

Kontanthantering utgör en viktig tjänst för flera särskilda grupper i samhället. Till exempel upplever många äldre medborgare svårigheter med att använda digitala betalningsmetoder. Bankkontor som hanterar kontanter erbjuder även en skyddad miljö som motverkar otryggheten som vissa känner i anknytning till bankautomater i

offentliga miljöer. Därutöver kontrolleras vissa individer av en partner eller familjemedlem, för dessa kan kontanter vara helt avgörande.

Kontanter fyller en viktig funktion när det gäller samhällets beredskap. De utgör i dagsläget det enda betalningsmedlet som i en krissituation skulle vara helt oberoende av elektricitet och mellanhänder. Kontanter gör även samhället mer motståndskraftigt mot IT-relaterade sårbarheter, avsaknaden av denna motståndskraft skulle vara förödande om exempelvis flertalet kassasystem slogs ut i en synkroniserad IT-attack mot Sveriges dagligvaruhandel.

Krav på kontanthantering bör ställas med hänsyn till förutsättningarna för småskalig affärsverksamhet på lands- och glesbygd, men bland annat Säkerhetsbranschens slutrapport från 2014 visar på att kontanter och kortlösningar har en likartad kostnadsstruktur. I vissa fall har kontanter till och med en lägre kostnad per transaktion. Småföretagarnas enkät från 2018 visar också på att kontanter kan medföra lägre kostnader. Därmed bör enbart ekonomiska motiv inte undanta näringsidkare från att hantera kontanter.

Då kontanter utgör ett lagligt betalningsmedel måste det finnas regler som även möjliggör kontanternas funktionalitet i praktiken. Med anledning av ovanstående bör regeringen fastställa att kontanter ska gälla som betalmedel på samtliga bankkontor i Sverige, samt verka för att kontanter ska gälla som betalmedel i samtliga butiker och restauranger i Sverige.

Leonid Yurkovskiy (SD)